

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Piła za okres
od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2008 roku

2009

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Krótka charakterystyka gminy Piła.....	3
3. Założenia przyjęte do realizacji zgodnie z Programem Ochrony Środowiska	4
4. Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska	5
5. Podsumowanie	11

Spis tabel

Tabela 1 Szczegółowy wykaz działań z zakresu edukacji ekologicznej podejmowanych przez placówki oświatowe z terenu gminy Piła	6
Tabela 2 Szczegółowy wykaz działań realizowany przez Zarząd Dróg i Zieleni w Pile.....	7
Tabela 3 Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska [GUS]	10
Tabela 4 Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska [Informacja o stanie mienia komunalnego]	10

1. Wprowadzenie

1.1. Cel oraz podstawa prawna przygotowania raportu

Celem opracowania raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Piła jest porównanie działań podejmowanych w zakresie ochrony i poprawy środowiska w okresie „wyjściowym” do tych, które były podejmowane w latach 2007 – 2008 oraz w 2006 roku. W raporcie przedstawiono postępy w realizacji zadań zapisanych w programie ochrony środowiska lub też wyjaśniono powody zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień.

Art. 18 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska określa, iż raporty z wykonania programów sporządza się co dwa lata. Jednak niniejszy dokument przedstawia realizację przedsięwzięć w okresie 2006 - 2008 z podziałem na dwa okresy:

- okres 1 stycznia 2006 r. – 31 grudnia 2006 r., dla którego stanem „wyjściowym” jest rok 2005,
- okres 1 stycznia 2007 r. – 31 grudnia 2008 r., dla którego stanem „wyjściowym” jest rok 2006.

1.2. Organy, którym sprawozdanie zostanie przedłożone

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku -Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, tekst jednolity: Dz. U. 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami) raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska zostanie przedłożony Radzie Miasta.

1.3. Uchwała Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska

Plan Gospodarki Odpadami został wprowadzony Uchwałą nr XXXIV/408/05 Rady Miasta Piły z dnia 31 maja 2005 r.

2. Krótka charakterystyka gminy Piła

Piła położona jest nad rzeką Gwdą, na pograniczu Pomorza Zachodniego i Wielkopolski. Ponad połowę powierzchni miasta stanowią lasy i parki, wypełniające tereny pomiędzy nowoczesnymi dzielnicami mieszkaniowymi. Urody dodają liczne jeziora. Miasto, dzięki swemu położeniu geograficznemu jest znaczącym w skali kraju skrzyżowaniem szlaków komunikacyjnych. Przecinają się tu drogi kołowe i kolejowe, prowadzące z Wybrzeża na południe, do Poznania, Gorzowa i dalej do Niemiec oraz ze Szczecina i Świnoujścia do Bydgoszczy, Torunia i Warszawy. Piła to także intensywnie i systematycznie rozwijający się ośrodek gospodarczy. Do wiodących działów gospodarki należą branże: elektroniczna, elektryczna i poligraficzna.

3. Założenia przyjęte do realizacji zgodnie z Programem Ochrony Środowiska

Założenia przyjęte do realizacji zgodnie z Programem Ochrony Środowiska Gminy Piła 2005-2012 r.:

3.1. W zakresie poprawy jakości środowiska:

Poprawa jakości wód. Zasoby wodne są tym komponentem, który wymaga największej liczby przedsięwzięć zarówno do poprawy i ochrony jakości zasobów wodnych, jak i ochrony zasobów ilościowych. Przedsięwzięcia priorytetowe w skali gminy wynikają z konieczności spełnienia przez gminę przyjętych przez Polskę zobowiązań w zakresie wdrażania wymagań dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych oraz Dyrektywy 98/83/EEC w zakresie stacji uzdatniania wody i poprawy stanu sieci wodociągowej.

Optymalizacja gospodarki odpadami w świetle wymagań określonych w nowych ustawach wykorzystanie wzrastającej ilości odpadów komunalnych, które obecnie są w większości składowane. Zagadnienia te są przedmiotem „Planu gospodarki odpadami dla gminy Piła” a stan ich wykonania jest przedmiotem „Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami w gminie Piła”.

Poprawa jakości powietrza i zmniejszenie zagrożenia hałasem. Redukcja emisji niskiej przyczyni się do spełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza. Natomiast modernizacja systemu transportowego i ruchu ulicznego przyniesie tzw. wielokrotny efekt (korzystne zmiany w zakresie klimatu akustycznego i jakości powietrza, a także sytuacji w zakresie zagrożenia środowiska z tytułu przewozu materiałów niebezpiecznych).

3.2. W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:

Efektywna ochrona zasobów przyrody, w tym ochrona i rozwój terenów zieleni miejskiej

Włączenie do sieci NATURA 2000 ostoi ptasiej „Puszcza nad Gwdą”, obejmującej północne i wschodnie tereny gminy Piła. Ostoja ta nie została zgłoszona przez polski rząd do Komisji Europejskiej. Jednak ze względu na fakt, że obszar ten spełnia kryteria Dyrektywy Ptasiej, ostoja znalazła się w propozycji optymalizacji sieci przygotowanej przez organizacje pozarządowe. Tereny zieleni miejskiej stanowią podstawę codziennego wypoczynku mieszkańców miasta i rekreacji.

Ponadto zadaniem priorytetowym jest wykonanie „Opracowania ekofizjograficznego gminy Piła”, zawierającego rozpoznanie abiotycznych i biotycznych elementów środowiska przyrodniczego, w tym m.in.:

- opracowanie hydrograficzne i hydrogeologiczne gminy zawierające omówienie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ich zagrożeń i kierunków ochrony;
- wyznaczenie zasięgu występowania torfów i osadów jeziornych, waloryzacja stanu zachowania poszczególnych obiektów oraz opracowanie wytycznych co do możliwości ich eksploatacji i kierunków ich ochrony,

- inwentaryzacja i waloryzacja ekosystemów, siedlisk, zbiorowisk roślinnych, gatunków z uwzględnieniem ich walorów na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym, zagrożeń ich występowania i kierunków ochrony,
- wykonanie opracowania zmian paleoekologicznych środowiska przyrodniczego gminy.

3.3. W zakresie zadań systemowych:

Rozwój edukacji ekologicznej

Edukacja ekologiczna jest nadrzędnym priorytetem. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców przynosi korzyści w zakresie poprawy jakości środowiska, ochrony przyrody, a także oszczędnego korzystania z energii i wody.

4. Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska

Zadania określone w Programie Ochrony Środowiska są sukcesywnie realizowane w mieście Piła.

4.1. W zakresie poprawy jakości środowiska:

Poprawa jakości wód.

Uzbrojono 16 wylotów kanalizacji deszczowej w nowe oczyszczalnie ścieków: 16 separatorów oraz 13 osadników. Przebudowano 16 przyłączy do oczyszczalni. Prace zostały zakończone 11 października 2007 r. Projekt został współfinansowany w 75% środków kwalifikowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (Źródło: www.mwik.pila.pl). Przedsięwzięcie zostało zakończone, dzięki temu znacznie polepszyła się jakość wód odprowadzanych do rzeki Gwdy.

Optymalizacja gospodarki odpadami.

Zagadnienia te są przedmiotem „Planu gospodarki odpadami dla gminy Piła” oraz sprawozdania z realizacji działań w nim zawartych.

Poprawa jakości powietrza i zmniejszenie zagrożenia hałasem.

Rozporządzeniem Nr 38/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. został określony program ochrony powietrza dla powiatu pilskiego. Program określony został ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10. W strefie objętej Programem, w 2005 r. naruszone zostały następujące standardy jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10:

- 1) dopuszczalny poziom pyłu zawieszonego PM10, w okresie uśredniania wyników pomiarów 24 godzinnym, wynoszący $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w jednym punkcie pomiarowym na terenie miasta Piły przy ul. Kusocińskiego, gdzie maksymalny percentyl 90,4 z rocznej serii pomiarowej wyniósł $58,42 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i przekroczył poziom dopuszczalny o $8,42 \mu\text{g}/\text{m}^3$;

2) dopuszczalna liczba przekroczeń w roku, wynosząca 35, w jednym punkcie pomiarowym na terenie miasta Piły przy ul. Kusocińskiego, gdzie zanotowano 56 przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM10.

W załącznikach do rozporządzenia określono podstawowe kierunki działań oraz zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza - poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 z efektem ekologicznym realizacji tych działań, terminy realizacji działań, orientacyjne koszty i źródła finansowania poszczególnych zadań.

Redukcja emisji niskiej przyczynia się do spełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza. Stopniowa modernizacja systemu transportowego i ruchu ulicznego przynosi oczekiwane efekty. Następują korzystne zmiany w zakresie klimatu akustycznego i jakości powietrza oraz zmniejszenie zagrożenia środowiska z tytułu przewozu materiałów niebezpiecznych.

4.2. W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:

Efektywna ochrona zasobów przyrody, w tym ochrona i rozwój terenów zieleni miejskiej

Zadanie priorytetowe, czyli włączenie do sieci NATURA 2000 ostoi ptasiej „Puszcza nad Gwdą”, obejmującej północne i wschodnie tereny gminy Piła zostało zrealizowane. Obszar Specjalnej Ochrony „Puszcza nad Gwdą” PLB300012 został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 198 Nr 1226).

„Opracowania ekofizjograficzne gminy Piła” jest wykonywane etapowo dla poszczególnych części gminy.

Systematyczna poprawa stanu terenów zieleni miejskiej następuje poprzez: pielęgnację zieleni miejskiej, uzupełnianie ubytków oraz wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów.

4.3. W zakresie zadań systemowych:

Rozwój edukacji ekologicznej

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców przynosi korzyści w zakresie poprawy jakości środowiska, ochrony przyrody, a także oszczędnego korzystania z energii i wody. Szczegółowy wykaz działań z zakresu edukacji ekologicznej podejmowanych przez placówki oświatowe z terenu gminy Piła przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Szczegółowy wykaz działań z zakresu edukacji ekologicznej podejmowanych przez placówki oświatowe z terenu gminy Piła

Działanie	Przykładowe zadania na terenie gminy Piła
ZAJĘCIA DYDAKTYCZNE	Ujęcie we wszystkich przedmiotach w ramach realizacji ścieżki ekologicznej
	Zajęcia terenowe
	Udostępnianie czasopism o tematyce ekologicznej i przyrodniczej np.: EKOŚwiat, Świat Nauki, Wiedza i Życie

	Prowadzenie gazetek szkolnych
ORGANIZACJA AKCJI EKOLOGICZNYCH	„Sprzątanie Świata”
	„Błękitna kropelka” w ramach Tygodnia czystości wód
	„Światowy Dzień Ochrony Środowiska”
	„Dzień Ziemi”
	„Zielony marsz”
	Zbiórka surowców wtórnych
	Sadzenie drzew
	Wystawy prac o tematyce proekologicznej
	Apele o tematyce przyrodniczej
	„Dni Otwarte Lasu”, „Dzień Wody”
	Zbiórki zużytych baterii
	"Dzień bez Samochodu", akcja "Czyste powietrze dla wszystkich"
	KONKURSY O TEMATYCE EKOLOGICZNEJ
Olimpiady: Ekologiczna i Biologiczna	
Konkursy fotograficzne	
Konkursy plastyczne	
WYCIECZKI	Turystyczno-krajoznawcze
	Ekologiczne po powiecie pilskim
	Do Szkółki w Dobrzycy oraz Szkółki Leśnej Nadleśnictwa Zdrojowa Góra
	Wyjazdy do oczyszczalni ścieków
	Spotkania w Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Nadleśnictwa Zdrojowa Góra i Ośrodka Edukacji Leśnej w Pile-Kalinie
	Wycieczki do palmiarni w Poznaniu, Rezerwatu Krajobrazowego "Kuźnik"
	Obserwacja żeremi bobrów przy zalewie Koszyce
	Wyjście przedszkolaków na zajęcia przygotowane przez uczniów

Szkolenia rolników współorganizowane lub organizowane są przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Doradztwa Rolniczego; promowany jest Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

Tabela 2 Szczegółowy wykaz działań realizowany przez Zarząd Dróg i Zieleni w Pile

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Kwota zł 2009 rok	Opis
1	Cmentarz komunalny ul. Motylewska	Modernizacja i poszerzenie terenu cmentarza, budowa domu pogrzebowego	900 000	W ramach zadania wykonano nasadzenia zieleni na nowych kwaterach (213 423,09 zł). Zadanie pn. Budowa domu pogrzebowego zostało usunięte z zakresu rzeczowego zadania. W

				uchwale budżetowej na 2010 r. brak zapisu na ten temat, z uwagi na brak środków finansowych na realizację tego etapu rozbudowy cmentarza
2	Park Miejski im. St. Staszica	Rewaloryzacja Parku (ogrodzenie, oświetlenie, mała architektura, szata roślinna)	300 000	Wykonano II etap ogrodzenia, z prętów stalowych, Parku Miejskiego, na cokole wzdłuż ul. Dzieci Polskich i ul. Chopina, łącznie 309,7 mb oraz 1 szt. furtki wejściowej (299 645,93 zł)
3	Urządzenie terenów zieleni wraz z placem zabaw ul. Jałowcowa	Zagospodarowanie terenów gminnych, które w MPZP przeznaczono na zielen	50 000	Wykonano: nasadzenia zieleni 178 szt. krzewów żywopłotowych, 38 szt. krzewów liściastych, 8 drzew liściastych, trawnik o pow. 1500 m ² (11 080,15 zł), nawierzchnię utwardzoną do gry w piłkę koszykową wraz z obrzeżami o pow. 64 m ² (7 956,69 zł) oraz plac zabaw: zamontowano urządzenie wielofunkcyjne Wisus, 2 huśtawki, 2 sprężynowce, piaskownicę i kosz do koszykówki (30 881,75 zł)
4	Urządzenie terenów zieleni wraz z placem zabaw ul. Batalionów Chłopskich	Zagospodarowanie terenów gminnych, które w MPZP przeznaczono na zielen oraz terenu rekreacyjne	35 000	Wykonano: nasadzenia zieleni: 67 szt. krzewów żywopłotowych, 10 szt. krzewów liściastych, 3 drzewa liściaste, trawnik o pow. 350 m ² (9 793,88 zł) oraz plac zabaw: zamontowano urządzenie wielofunkcyjne Urwis, 2 sprężynowce i 1 piaskownicę (25 205,03 zł)
5	Pl. Inwalidów	Zagospodarowanie terenów gminnych, które w MPZP przeznaczono na zielen oraz tereny rekreacyjne	120 000	Przebudowa ciągów pieszych o nawierzchni żwirowej stabilizowanej w obrzeżu betonowym (59 654,77 zł) wykonanie nasadzeń (41 525,65 zł)
6	Przebudowa terenów zieleni Pl. Lotnictwa/ ul. Chopina	Przebudowa ciągów pieszych, terenów zieleni, wykonanie placów zabaw, mała architektura, nasadzenia, wykonanie parkingów	550 000	Przebudowa ciągów pieszych z kostki brukowej (249 558,55 zł) przebudowa schodów terenowych (192 067,27 zł), ukształtowanie terenu oraz budowa boiska do piłki nożnej (49 935,55 zł)
7	Przebudowa zasilania instalacji elektrycznej w parku na Wyspie	Przebudowa instalacji elektrycznej (wykonanie dokumentacji technicznej i wykonanie szafki energetycznej do obsługi zasilania imprez masowych)	200 000	Opracowano dokumentację projektową zasilania w energię elektryczną skrzynek zasilających w parku na Wyspie oraz wykonano przyłącza do sieci ENEA wraz z zasilaniem 6 szt. skrzynek elektrycznych (126 244,66 zł)

8	Przebudowa dróg powiatowych	Przebudowa ul. Wyspiańskiego (na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Mickiewicza z możliwością rozszerzenia zakresu zadania)	2 000 000	Remont jezdni dł. 288,90 m, pow. 1864,0 m ² nawierzchnia: warstwa ścierna z SMA 0/6 gr. 3 cm, wiążąca z BA 0/16 gr. 5 cm, wyrównawcza BA 0/16 o śr. gr. 12 cm; zjazdy pow. 836 m ² nawierzchnia z kostki betonowej Polbruk gr. 8 cm na podsypce cementowo piaskowej gr. 5 cm i podbudowie z kruszywa stabilizowanego mechanicznie gr. 15 cm; chodnik pow. 649,0 m ² nawierzchnia z kostki betonowej Polbruk gr. 6 cm, podsypka cementowo piaskowa gr. 5 cm. Wydatkowano: 724 024,55 zł
9		Przebudowa ul. Tucholskiej (nawierzchnia jezdni i chodników), regulacja wysokości urządzeń infrastruktury technicznej z wymiana urządzeń uszkodzonych.		Remont jezdni dł. 646,0 m, pow. 4131,0 m ² nawierzchnia: warstwa ścierna z SMA 0/6 gr. 3 cm, wiążąca z BA 0/16 gr. 5 cm, wyrównawcza z BA 0/16 o śr. gr. 5 cm; podbudowa na poszerzeniach pow. 200,0 m ² z kruszywa stabilizowanego mechanicznie gr. 20 cm, grunt stabilizowany cementem gr. 15 cm; zjazdy pow. 791 m ² nawierzchnia z kostki betonowej Polbruk gr. 6 cm, podsypka cementowo piaskowa gr. 5 cm Wydatkowano: 1 238 445,23 zł
10		Wymiana sygnalizatorów świetlnych ze słupkami, wymiana sterowników, wymiana wysięgnika		Zadanie zostało wykreślone z zakresu rzeczowego zadania pn. Przebudowa dróg powiatowych (zmiana została wprowadzona uchwałą nr XXXIII/393/09 RMP z dnia 31.03.2009 r.)

W celu przeprowadzenia ogólnej oceny ilościowej realizacji Programu Ochrony Środowiska posłużono się podstawowymi wskaźnikami monitoringu. Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska 2005-2012 według Banku Danych Regionalnych GUS przedstawiono w tabeli 2. Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska dotyczące dróg utworzone na podstawie analizy Informacji o stanie mienia komunalnego za lata 2006, 2007 oraz 2008 przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska [GUS]

Wskaźnik – zadanie	2006	2007	2008
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km]	123,3	139,9	147,1
Podłączenia do budynków mieszkalnych sieci wodociągowej [szt.]	4 732	4 775	4 862
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	2 717,8	2584,2	2 574,1
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	149,0	152,3	153,2
Podłączenia do budynków mieszkalnych sieci kanalizacyjnej [szt.]	3 956	4 029	3507,2
Ścieki odprowadzone	4 056,0	3 862,0	3507,2
Długość czynnej sieci gazowej ogółem [km]	206,2	207,4	208,6
Czynne podłączenia do budynków [szt.]	4342	4351	4438
Nasadzenia drzew [szt.]	68	520	428
Nasadzenia krzewów [szt.]	3827	6719	569
Ubytki drzew [szt.]	119	243	88
Ubytki krzewów [szt.]	335	505	223

Tabela 4 Zestawienie ilościowe realizacji Programu Ochrony Środowiska [Informacja o stanie mienia komunalnego]

Wskaźnik – zadanie	2006	2007	2008
Jezdnie [mb]	1714,4	2772,8	5588,0
Budowa ścieżek rowerowych [mb]	724,1,0	200,0	3349,0
Chodniki [mb]	1323,0	1136,5	2636,0

Należy zwrócić uwagę również, że do realizacji priorytetów przyczyniają się zadania ciągłe gminy, takie jak: oczyszczanie rowów melioracyjnych, pielęgnacja zieleni (zwłaszcza wykonywanie nowych nasadzeń krzewów i drzew) oraz bieżąca modernizacja oświetlenia.

Szczególny nacisk należy nakładać na podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, którego postępowanie ma najistotniejszy wpływ na poprawę stanu środowiska. Programy edukacji ekologicznej są kierowane szczególnie do rolników oraz dzieci i młodzieży.

Działania na rzecz poprawy lub utrzymania stanu środowiska na terenie gminy koordynowane i realizowane są nie tylko przez Urząd Miasta, ale również: Spółkę Wodno-Ściekową Gwda, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Policję, Straż Pożarną, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Ośrodki Doradztwa

Rolniczego, Altvater Piła Sp. z o.o., spółdzielnie mieszkaniowe, placówki oświatowe, podmioty gospodarcze.

5. Podsumowanie

Po analizie założeń zawartych w Programie Ochrony Środowiska oraz sposobie ich realizacji, stwierdzić należy, że działania określone, jako priorytetowe są sukcesywnie realizowane. Szczególny nacisk nakłada się na podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprawę stanu zieleni miejskiej oraz rozbudowę infrastruktury technicznej ochrony środowiska. Działania te mają bezpośredni wpływ na wszystkie komponenty środowiska.